ОБРАЧУН ТРОШКОВА И УЧИНАКА КОД НЕДОБИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

Број 44 ● мај 2016. ● www.legeartis.rs ● www.propisiupraksi.rs

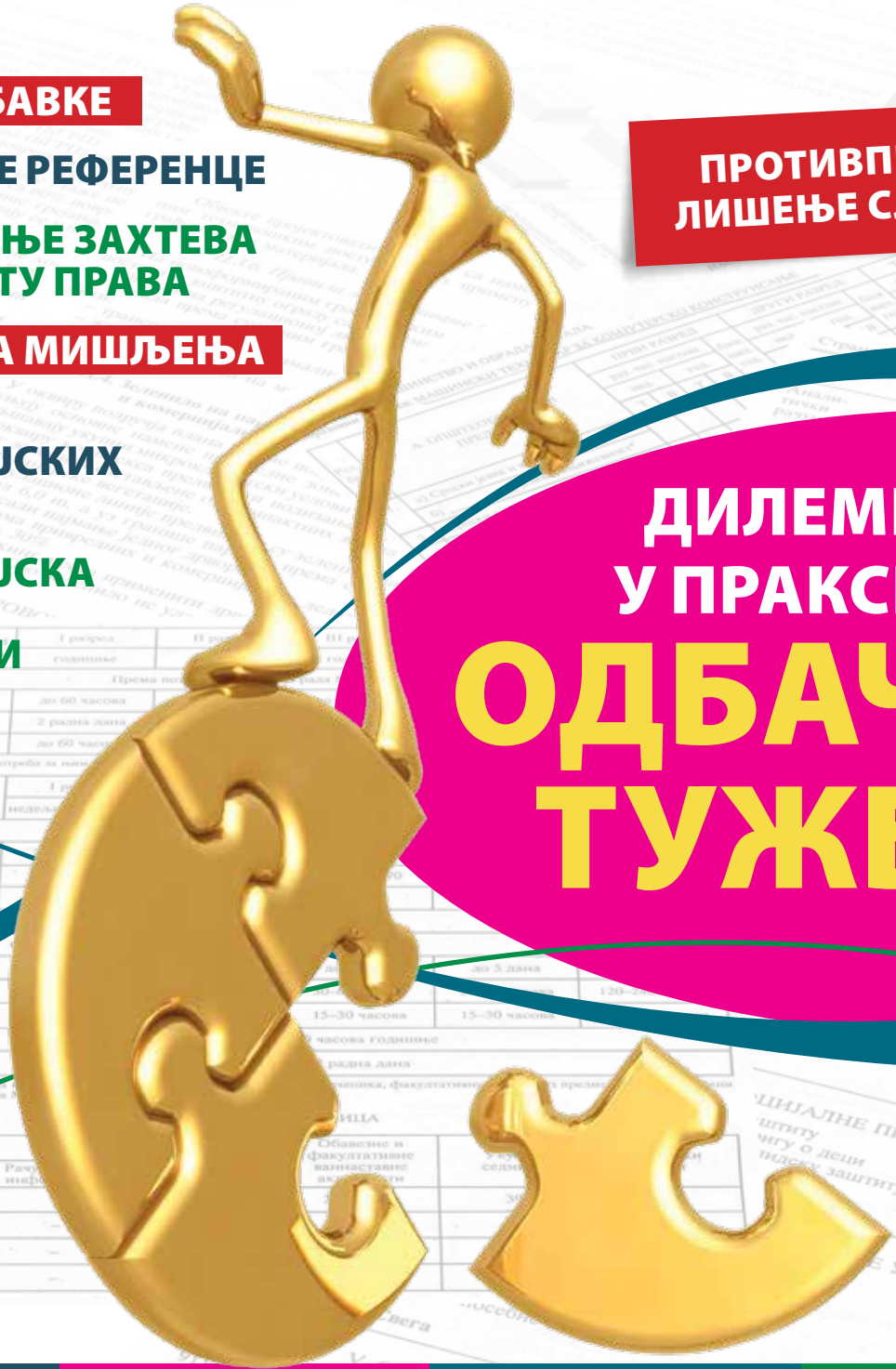
ЈАВНЕ НАБАВКЕ

- НЕГАТИВНЕ РЕФЕРЕНЦЕ
- ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА

СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

- ПРИМЕНА ФИНАНСИЈСКИХ ПРОПИСА
- ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

ПРОТИВПРАВНО ЛИШЕЊЕ СЛОБОДЕ

ДИЛЕМЕ У ПРАКСИ: ОДБАЧАЈ ТУЖБЕ

Рачуноводство

Порески кредит за улагања у основна средства у одређене делатности

Унакрсни поглед

Нови Закон о оглашавању

Јавни сектор

Закон о систему плата запослених у јавном сектору

Радни односи

Право запосленог на отпремнину при престанку радног односа

KONSALTING

SAVETOVANJA

JAVNE NABAVKE

ELEKTRONSKO IZDANJE ZA PRAĆENJE JAVNIH NABAVKI

LEGEARTIS

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

PROPISI.NET

ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

KOMENTARI I ZAKONI U PRIMENI

ING-PRO

Међу ауторима у овом броју...

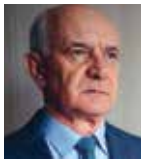
Снежана Марјановић,
судија Првог основног суда
у Београду

Изостанак доказа уз тужбу према судској пракси није разлог због кога се тужба може сматрати неуредном и као таква одбацити.

Драган У. Калаба,
заменик Вишег јавног тужиоца
у Чачку

Шта је определило законодавца да квалификовани облик (овог) кривичног дела одреди управо бројем од 30 дана?

Владимир Скенџић,
власник агенције за пружање
књиговодствених услуга и аутор
бројних чланака из области
рачуноводства и финансија

Редослед коришћења пореског кредита у Закону није прецизиран, већ је одређен мишљењем (или тумачењем) Министарства за финансије.

Зорица Ловрић,
дипл. ек. с вишегодишњим радним
искуством у државној управи,
банкарству и привреди

Платне групе су опредељене за послове исте или сличне сложености за чије обављање се захтева иста самосталност у раду, одговорност и компетентност.

Бисерка Живановић,
судија Врховног касационог суда

Циљ законодавца је био да онемогући запослене који су већ једном остварили право на отпремнину да више пута остваре исто право.

Милош Јовић,
саветник у Управи за јавне набавке

Можда најзначајнија измена јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу.

мр Јован Чанак,
дугогодишњи аутор бројних
тема из области рачуноводства
и финансија

На контима залихе материјала, недовршене производње и готових производа исказује се почетно стање, повећање или смањење ових залиха, по цени коштања.

Јасмина Миленковић,
члан Републичке комисије за
заштиту права у поступцима јавних
набавки

Одустало се од тумачења извршених измена на такав начин да наручиоци могу без тражења допуне одбацити захтев за заштиту права.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

пасоша, дипломатског пасоша и ник о измени Правилника о обрасцу, бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ша, објављен у „Сл. гласнику … године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни

КАЛЕНДАРИ...
- **ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА**
- **ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА**
- **ДОГАЂАЈА**

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи приликом односе на случајеве из судске праксе, а к недостојност за наслеђивање

остојност за наслеђ ник РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

лан 4.

Не може наследити на основу закона штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио о покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев о оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставичеве воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на страници која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко оца је примао … ије мајке, а пок. А. М. издржавање није … требно. Не може се говорити ни о ускр… помоћи оставиоцу, јер то не произилази … изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у … набавки

… измене и допуне … 15. године донеле су собом … о јавним набавкама из августа негативним референцама о којо… измена када је реч о …мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам … ференце има двоструки појавни … У случају кад одређује додатне у… …е у поступку јавне набавке. … ти од… пословног капацитета … у реализац… …та набавке, односно … претходном … испоручивао добра, извршавао услуге или … дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**, које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке” за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи” код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве…

…авним набавкама из 2008. године. Сходно …а важећим прописима, наручиоци су имали …ућност да одбију понуду уколико поседују …каз који потврђује да понуђач није испуњавао …које обавезе по раније закљученим уговорима …авним набавкама који су се односили на исти …предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу” понуђача – списак негативних референци.

Последње измене и допуне Закона о јавним … из августа 2015. године („Сл. гласник … 15) донеле су собом **неколико измена … реч о негативним референцама**:
- не… ференца као могућност, не и обавеза …е;
- неве… …угих, таксативно законом ненаведе… негативне референце за одређеност … ној документацији;
- прецизир… …одног периода који је обухваћен нега… …ференцом;
- укидање списк… …их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити свођење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напом… …атих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене … (682 комада × 1.832,… динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од …000,00 динара по комаду изра… ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто		ПИС	Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
				5	6
1	2	3			
1.	910		Сировине и мат… *…ијала – спортски дресови*		
		9000	Рачун за преузи…		
			…спортски дресови	500.000,00	
			…спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з…					
1а	9500		Материјали за …		
	9600		Готови про…		
			…алиха недовршене		500.000,00
			…алиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за …		
			…довршене производње и осталих производа 1. 1. 2016. године на …		
			…их залиха из финансијског књиговодства		
			…ировине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
…а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500	Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
	…улазне материјала у производњу у току године				

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ
LEGEARTIS ИНГ-ПРО www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085

Година IV, број 44
МАЈ 2016.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Вене Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
мр Јован Чанак
Бисерка Живановић
Владимир Скенџић
Драган У. Калаба
Душица Ђорђевић
Зорица Ловрић
Јасмина Миленковић
Милош Јовић
Снежана Марјановић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Вене Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Владан Мирковић,
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

Пажљивим прелиставањем мајског издања нашег часописа установићете бројне визуелне промене у њему, а које се постепено надовезују на концепцијске измене које у часопису спроводимо већ неколико последњих месеци. Између осталих измена, одлучили смо се и за двостубачно слагање текста јер верујемо да ће вам то омогућити лакше читање и праћење прилога у часопису.

Осим тога, од овог броја наше издање има и два сасвим нова прилога. Први је текстуални формат *Пройиси у йракси* (стр. 27, 50, 79) који је замишљен као преглед занимљивих грађанскоправних института изложених кроз судску праксу, али и као избор корисних службених објашњења и стручних мишљења министарства рада и министарства финансија. Други новитет односи се на преглед (одабраних) прописа који су објављени између два броја нашег часописа.

У овом броју говорићемо о дилемама у погледу разлога за одбачај тужбе, о кривичном делу противправног лишења слободе кроз судску праксу, о обрачуну трошкова и учинака код недобитних организација, о пореском кредиту за улагања у основна средства у одређене делатности, о Закону о систему плата запослених у јавном сектору, али и о праву запосленог на отпремнину при престанку радног односа.

У домену јавних набавки детаљно пишемо о подношењу захтева за заштиту права, као и о негативним референцама у систему јавних набавки.

Будући да од овог месеца почиње да се примењује нови Закон о оглашавању, у овом броју смо се посебно осврнули и на све новине и унапређења које доноси овај значајан законски пропис.

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**
Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisiupraksi.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

БУЏЕТСКО РАЧУНОВОДСТВО, РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА

8 Обрачун трошкова производње и учинака у посебним помоћним књигама код корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања

18 Порески кредит за улагања у основна средства у одређене делатности (Образац ПК 1)

27 **Прописи у пракси**: Примена финансијских прописа

ГРАЂАНСКО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

38 Разлози за одбачај тужбе: дилеме у пракси

50 **Прописи у пракси**: Недостојност за наслеђивање

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

54 Негативне референце у систему јавних набавки

62 Подношење захтева за заштиту права

69 Закон о систему плата запослених у јавном сектору

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

76 Право запосленог на отпремнину при престанку радног односа

79 **Прописи у пракси**: Финансијска подршка породици са децом

КРИВИЧНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

86 Кривично дело противправног лишења слободе из члана 132. Кривичног законика у судској пракси

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

96 Нови Закон о оглашавању

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

104 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

106 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни правни акти

110 Предлог за обавезивање послодавца на измирење свих оброка које је пропустио да обустави и исплати – чл. 180. Закона о извршењу и обезбеђењу

112 Одлука о повећању основног капитала из нето имовине друштва (из нераспоређене добити)

114 Захтев за одлагање плаћања дугованог пореза на рате

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...

4 Из прве руке

5 Уводна реч

36 Порески календар

53 Календар догађаја

74 Преглед прописа ...донетих између два броја

103 Календар важења правних аката

Обрачун трошкова производње и учинака у посебним помоћним књигама код корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања

Будући да је позитивним прописима дозвољено да корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање, поред редовне делатности, могу обављати и одређену производњу као споредну делатност, током обављања ове производње ови корисници се сусрећу са одређеним врстама залиха материјала, недовршене производње и готових производа, а што је све заједно потребно пратити у посебним помоћним књигама

мр Јован Чанак

дугогодишњи аутор бројних тема из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Правна лица која припадају јавном сектору обављају делатност у складу са законом на основу којег су основана. Њихов првенствени задатак је да обављају делатност од ширег друштвеног интереса коју им је оснивач поверио. То су правна лица која су основана првенствено као непрофитне организације, што значи да нису основане због стицања профита, већ да задовољавају потребе грађана у разним сферама живота (школство, здравство, судство, култура, одбрана и сл.). Наведене делатности, финансирају се из буџетских средстава и средстава организација за обавезно социјално осигурање.

Но, прописима је дозвољено да корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање могу, поред редовне делатности, обављати и одређену производњу као споредну делатност. На пример, факултети могу имати скриптарнице које штампају скрипта, уџбенике за студенте. Апотекарске установе, производе одређену врсту лекова по посебној рецептури, које не производе произвођачи лекова. Средње стручне школе пољопривредних смерова баве се воћарством, ратарством, сточарством. Наравно, све су то делатности где се сусрећемо са одређеном врстом залиха материјала, недовршене производње, готових производа. Да бисмо знали стање и кретање тих залиха морамо их евидентирати у посебним евиденцијама по набавној цени, цени коштања или када их продајемо, онда те залихе имају карактер робе за

Коментар осмог става књижења у финансијском рачуноводству:
На основу Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода, врши се свођење почетног стања 1. 1. 2016. године залиха производње на коначно стање залиха са 31. 12. 2016. године. У вези са тим прокњижене су разлике између стања конта залиха производње на почетку године и на крају обрачунског периода. То би по појединој врсти залиха производње значило следеће:
1) Залихе материјала у односу на почетно стање су се повећале за 320.000,00 динара, што је прокњижено (021211 / 311221),
2) Залихе недовршене производње у односу на почетно стање су се смањиле за 133.460,00 динара, што је прокњижено (311231 / 021221),
3) Залихе готових производа у односу на почетно стање су се повећале за 216.240,00 динара, што је прокњижено (021231 / 311241).

Кратки резиме о повезаности финансијског рачуноводства и обрачуна трошкова производње и учинака

Суштина повезаности финансијског рачуноводства и обрачуна трошкова и учинака је у томе да се на објективан и коректан начин установи стање залиха материјала за производњу, залиха недовршене производње и залиха готових производа. Иначе, није уобичајено и веома би било непрактично помоћну евиденцију о кретању обрачуна трошкова и учинака водити у финансијском рачуноводству. Међутим, не треба искључивати могућност вођења обрачуна трошкова производње и учинака и у финансијском рачуноводству уз употребу субсубаналитичких конта. У том случају, не бисмо морали сачињавати посебан извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода. Дакле, опредељење, које се темељи и на одредби члана 10. Правилника о Контном плану за буџетски систем, гласи да корисници средстава воде у току године евиденцију наведених залиха, односно обрачун трошкова и учинака врше у посебним помоћним књигама, које према својим потребама самостално формирају.

Чему нам служи ова евиденција у помоћним књигама? Служи, пре свега, за утврђивање стања залиха производње (материјала, недовршене производње и готових производа) на крају обрачунског периода, и после тога за приказивање у финансијском рачуноводству промена поменутих залиха у односу на почетно стање, односно свођење почетног стања залиха на стање залиха на крају обрачунског периода које произилази из Извештаја о кретању и стању тих залиха на крају обрачунског периода. Други разлог због чега треба да водимо помоћну евиденцију о стању и кретању залиха производње је у томе да бисмо могли утврдити цену коштања учинака, односно производа.

У цену коштања укључују се директни материјал, директне зараде запослених и сви други трошкови који се директно или индиректно односе на ту производњу. У цену коштања не укључују се трошкови управе и продаје.

На основу расположивих података и прокњижених пословних промена у помоћној евиденцији обрачуна трошкова производње и учинака, можемо саставити поједностављени обрачун цене коштања произведеног производа и продајне цене продатог производа који би изгледао овако:

Обрачун цене коштања производа:

1.	**Укупни трошкови производње (П. С. 500.000,00 + улагање у току године 1.332.800,00)**	**1.832.800,00**
2.	**Вредност залиха недовршене производње на крају године**	**366.560,00**
3.	**Трошкови довршене производње (1 – 2)**	**1.466.240,00**
4.	**Количина произведених мушких радних одела**	**800 ком.**
5.	**Цена коштања по јединици производа (р. бр. 3. / р. бр. 4)**	**1.832,80**
6.	**Продајна вредност продатих производа**	**1.875.000,00**
7.	**Број продатих комада спортских дресова**	**750 ком.**
8.	**Продајна цена за један продати спортски дрес (р. бр. 6. / р. бр. 7)**	**2.500,00**

Порески кредит за улагања у основна средства у одређене делатности (Образац ПК 1)

Приликом коришћења дела неискоришћеног пореског кредита из протеклих десет година, правна лица – порески обвезници суочени су са нејасном одредбом члана 48. и члана 48а Закона о порезу да добит правних лица

Владимир Скенџић

дипл. ек., власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Изменом Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС”, бр. 25/01, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10 и 101/11 и 108/13, у даљем тексту: Закон) уведен је нови члан 48а – порески кредит за улагања у основна средства у одређене делатности. Закон се примењује на правна лица и предузетнике. **Члан 48а закона уведен је за састављење пореске пријаве за 2004. годину, а укинут је изменом Закона за утврђивање пореза на добит за 2013. годину.**

За коришћење пореског кредита по основу улагања у основна средства у одређене делатности уведен је Образац ПК 1 који чини саставни део пореске пријаве ПДП.

Образац ПК 1 уведен је за састављање пореске пријаве за 2004. годину, а имао је 5 редних бројева. Овим обрасцем доказивао се обрачун коришћења пореског кредита од 2004. до 2009. године. Од 2010. до 2012. године уведен је нови образац ПК 1 који је имао 13. редних бројева. Без обзира на укидање члана 48а Закона, образац ПК 1 остаје и даље у употреби до састављање пореске пријаве ПДП за 2022. годину будући да је у члану 48а (и делу члана 48. из којег се преузима део члана) Закона предвиђена могућност коришћења неискоришћеног дела пореског кредита и у наредних 10 година.

Тема овог текста јесте начин коришћења преосталог дела неискоришћеног пореског кредита по основу улагања у основна средства у одређене делатности у складу са чланом 48а (48) Закона за 2015. и наредних седам година.

1. Члан 48а Закона

Закон о порезу на добит правних лица објављен је у „Сл. гласнику РС”, бр. 25/2001, 80/2002, 43/2003 којим је усвојен члан 48а Закона.

Изузетно од члана 48. ст. 1. и 2. овог Закона, обвезнику се признаје право на порески кредит из тог члана у висини од 80% улагања извршеног у тој години у основна средства у сопственом власништву за обављање делатности, под условом да је у складу са законом којим се уређује класификација делатности и регистар јединица разврставања, разврстан према делатности коју претежно обавља у једну од следећих делатности:

01 – пољопривреда;
05 – рибарство;
17 – производња текстилних предива и тканина;
18 – производња одевних предмета, дорада и бојење крзна;

или објашњења за примену члана 48а и члана 48. који је везан за члан 48а Закона. Мишљења или тумачења Закона о порезу на добит правних лица од стране Пореске управе нису доступна пореским обвезницима. Након девет измена и допуна Закона о порезу на добит правних лица и бројних мишљења Министарства финансија остало је и даље прилично нејасноћа, односно непрецизности у вези са применом члана 48а Закона. На правним лицима је да сами одлуче како ће да искористе преостали део неискоришћеног пореског кредита **на број 7, односно 13 обрасца ПК 1**. Члан 48а Закона је укинут 1. 1. 2013. године, али сви прописи који су се до тада примењивали користите се и у евентуалној контроли пореских инспектора, па је врло важно правилно искористити неискоришћени порески кредит из претходних година и што прецизније водити евиденцију о његовом коришћењу.

У евентуалним споровима правних лица и Пореске управе у вези са контролом обрачуна пореза на добит важно је знати на које ће се одредбе Закона позивати Пореска управа у издатим решењима. Закон о порезу на добит је основни документ на који се могу позивати порески органи у фази контроле пореских обвезника. За нека питања која су истакнута у овом тексту није било ни мишљења, а ни објашњења, што указује да је примена Закона о порезу на добит по члану 48. и 48а прилично сложена и да у изради таквог Закона треба у значајнијој мери укључити струку и људе из праксе.

Уместо закључка

Правна лица – порески обвезници приликом коришћења дела неискоришћеног пореског кредита из протеклих десет година суочени су са нејасном одредбом члана 48. и члана 48а.

Нису прописане помоћне евиденције (прегледи и остало) уз образац ПК 1, без којих се не може пратити коришћење неискоришћеног пореског кредита, као ни отуђења основних средстава пре и после рока од три године.

Кад правно лице у једној години набави више основних средстава, а у текућој години искористи порески кредит за неколико основних средстава, остаје неискоришћени порески кредит. Неискоришћени порески кредит може се односити и на део неког основног средства. За које основно средство је искоришћен порески кредит могуће је утврдити само на основу прегледа или табеле која је наведена у овом тексту. Кад је у питању остатак неискоришћеног кредита из протеклих година, где је набављен такође већи број основних средстава, а искоришћен само део пореског кредита, онда је укупни преглед неискоришћеног пореског кредита још сложенији.

Будући да је Закон нејасан, јављају се мишљења Министарства финансија, као и мишљења која се формирају у оквиру Пореске управе или појединих Пореских управа. У пракси се у канцеларијској контроли и контроли код пореских обвезника јављају и мишљења инспектора. И у стручним часописима из рачуноводства и финансија дају се такође различита мишљења у погледу примене чланова 48. и 48а Закона.

За привреднике који су извршили значајна улагања у набавку основних средстава за развој производње, са циљем да тај подстицај користе у наредним годинама, укидање члана 48а Закона означило је значајну промену у пословној политици.

Није реално да се неискоришћени порески кредит искористи за неколико година јер производна друштва тешко могу остварити добит која би омогућила искоришћење пореског кредита. Како се протекле године рачунају од претходне године па према ранијим годинама (на основу мишљења) тиме је могућност коришћења пореског кредита из протеклих година са роком од 10 година сведена само на теорију.

Применом члана 48а Закона произилази да и порески инспектори морају бити добро обучени да би у пракси могли коректно да примењују одредбе о обрачуну пореза на добит и праву на умањење пореза на добит.

У свом пословању, велика већина пореских обвезника жели да поштује законе и да има што мање неспоразума са пореским и другим инспекторима у примени Закона.

Примена финансијских прописа

У склопу сасвим новог формата који од овог броја можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична службена објашњења и стручна мишљења за примену финансијских прописа Министарства финансија

Порески третман примања запосленог по основу накнаде превоза на службеном путовању када је одобрено коришћење сопственог аутомобила за службено путовање или у друге службене сврхе

(Мишљење Министарства финансија, бр. 011-00-56/2016-04 од 28. 1. 2016)

Одредбом члана 13. став 1. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС", бр. 24/01, 80/02, 80/02 – др. закон, 135/04, 62/06, 65/06 – исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11-УС, 93/12, 114/12-УС, 47/13, 48/13 – исправка, 108/13, 57/14, 63/14 – др. закон и 112/15, у даљем тексту: Закон) прописано је да се под зарадом, у смислу овог закона, сматра зарада која се остварује по основу радног односа, дефинисана законом којим се уређују радни односи и друга примања запосленог.

Према одредби члана 18. став 1. тачка 4) Закона не плаћа се порез на зараде на примања запосленог по основу накнаде превоза на службеном путовању, према приложеним рачунима превозника у јавном саобраћају, а када је, сагласно закону и другим прописима, одобрено коришћење сопственог аутомобила за службено путовање или у друге службене сврхе - до износа 30% цене једног литра бензина помноженог с бројем потрошених литара, а највише до 6.322 динара месечно.

Када је, сагласно закону и другим прописима, запосленом одобрено коришћење сопственог аутомобила за службено путовање или у друге службене сврхе, неопорезиви износ по основу накнаде превоза представља износ 30% цене једног литра бензина (или неког другог погонског горива за моторно возило које се користи у предметном случају) помноженог с бројем потрошених литара, а највише до 6.322 динара месечно (од 1. фебруара 2016. године у примени усклађени динарски неопорезиви износ 6.417 динара).

Уколико се запосленом исплати накнада по основу коришћења сопственог аутомобила за службено путовање у износу већем од неопорезивог износа до 6.322 динара месечно, део изнад прописаног неопорезивог износа био би предмет опорезивања порезом на доходак грађана на зараду сагласно Закону.

Предметна накнада јесте накнада запосленом за употребу његовог аутомобила за службено путовање или у друге службене сврхе (фактички представља накнаду запосленом по основу амортизације сопственог аутомобила када га користи у службене сврхе), која у себи не садржи износ трошкова по основу горива које је потрошено на службеном путовању, односно у службене сврхе коришћењем сопственог аутомобила запосленог.

Трошак горива, које је запослени потрошио на службеном путовању, представља трошак пословања послодавца и не чини део зараде запосленог. Као основ за признавање трошка потрошених литара бензина (горива) користе се подаци нпр. из налога за службени пут (нпр. број километара пређених на службеном путу, временски период у коме се реализује службено путовање, тип аутомобила), као и из друге помоћне евиденције из које се може утврдити количина потрошеног горива у предметном случају.

С тим у вези, Министарство финансија сматра да би општим актом код послодавца (колективни уговор, правилник, уговор о раду) требало да буде, поред осталог, уређено право запослених на накнаду трошкова службеног путовања кад се запосленом одобрава коришћење сопственог аутомобила за службено путовање или у друге службене сврхе и с тим у вези критеријуми који се цене при утврђивању накнаде у датом случају (нпр. просечна потрошња горива за предметни тип

Напомена редакције:
Мишљења у овом тексту преузета су из Билтена службених објашњења и стручних мишљења за примену финансијских прописа Министарства финансија.

извештаја, тада се евидентирање прихода у претходној пословној години може третирати као исправка грешке (уколико је ефекат материјално значајан и уколико су продавцу биле доступне информације о томе да ли ће и у којим количинама купац вратити робу) или као промена рачуноводствене процене у складу са МРС 8: Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена у грешке.

Министарство финансија би желело, на крају, да истакне да је за истинито и поштено приказивање финансијског положаја и успешности пословања правног лица прописана колективна одговорност (законског заступника, органа управљања, надзорног органа и лица које саставља финансијске извештаје), односно у конкретном случају предметно привредно друштво је у обавези да састави финансијске извештаје у складу са МСФИ, док је крајња одговорност ревизора да потврди, односно изрази мишљење о усклађености тих финансијских извештаја са МСФИ. Одговор у вези са применом прописа дат је према подацима изнетим у захтеву.

Министарство финансија напомиње да, сходно члану 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Сл. гласник РС", бр. 9/10), Народна скупштина доноси аутентично тумачење закона, као и да, у складу са чланом 80. став 2. Закона о државној управи („Сл. гласник РС", бр. 79/05, 101/07, 95/10 и 99/14), мишљења органа државне управе нису обавезујућа.

Порески третман промета услуге превоза грађевинског материјала на територији Републике Србије

(Мишљење Министарства финансија, бр. 430-00-00003/2016-04 од 29. 2. 2016)

На промет услуге превоза грађевинског материјала на територији Републике Србије за који постоји обавеза обрачунавања и плаћања ПДВ-а у складу са Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС", бр. 84/04, 86/04 – исправка, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 68/14 – др. закон, 142/14, 83/15, у даљем тексту: Закон), који врши обвезник ПДВ-а, независно од тога да ли услугу превоза пружа обвезнику ПДВ-а или лицу које није обвезник ПДВ-а, обавезу да обрачуна и плати обрачунати ПДВ има обвезник ПДВ-а који врши промет предметне услуге.

Одредбама члана 3. Закона прописано је да су предмет опорезивања ПДВ-ом испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику.

Према одредби члана 5. став 1. Закона, промет услуга, у смислу овог закона, су сви послови и радње у оквиру обављања делатности који нису промет добара из члана 4. овог закона.

Према одредби члана 10. став 1. тачка 1) Закона, порески дужник, у смислу овог закона, је обвезник који врши опорезиви промет добара и услуга, осим када обавезу плаћања ПДВ-а у складу са овим чланом има друго лице.

Порески календар

4. MAJ

- Плаћање доприноса за обавезно социјално осигурање за неисплаћене зараде за март 2016. године

5. MAJ

- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу
- Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец

10. MAJ

- Подношење пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец
- Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец од стране пореског дужника из члана 10. Закона о ПДВ-у

16. MAJ

- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Плаћање доприноса за самосталне уметнике за други квартал 2016. године
- Плаћање доприноса за пољопривреднике за други квартал 2016. године
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец
- Подношење обрасца ПИД ПДВ 1 за април месец ако је у априлу месецу испуњен један од критеријума за стицање статуса обвезника ПДВ-а који претежно врши промет добара у иностранство
- Плаћање аконтације пореза на добит правних лица за претходни месец
- Плаћање обрачунате акцизе за период од 16. до краја претходног месеца
- Подношење пореске пријаве и плаћање акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу за претходни месец

наставак на следећој страни

Разлози за одбачај тужбе: дилеме у пракси

У члану 294. ст. 1. Закона о парничном поступку набројани су разлози за одбачај тужбе. Неки од тих разлога су заиста јасни и недвосмислени, па ту нема дилеме да ли тужбу треба одбацити. Међутим, постоје и они разлози који изазивају недоумице у пракси

Снежана Марјановић

судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца Одељења судске праксе у грађанској материји
sudski.postupci@legeartis.rs

Оцена уредности тужбе, као иницијалног акта којим се покреће парнични поступак, веома је значајна како за странке тако и за сâм суд. У случају одбачаја тужбе, тужилац се излаже непотребним трошковима за таксу на тужбу и још половину те таксе за решење о одбачају тужбе. Уколико суд настави да поступа по неуредној тужби, трошкови се увећавају за адвокатске трошкове туженог, а непотребно се троши и време суда које је могло бити употребљено за решавање других спорова. Циљ овог текста је да укажемо на уочене проблеме у оцени уредности тужбе и поступање суда у таквим ситуацијама.

Суд може да одбаци тужбу у фази припремања главне расправе (претходног испитивања тужбе и припремног рочишта) или на рочишту за главну расправу. Врло је битно у раној фази поступка отклонити све недостатке који могу утицати на ток поступка. Зато је за све учеснике у поступку врло важно да немају дилеме у погледу разлога који воде одбачају тужбе. Одбацивање тужбе блокира странку у остваривању њеног права, води одуговлачењу поступка и повреди права на суђење у разумном року, као сегмента Уставом зајемченог права грађана на правично суђење.

У члану 294. ст. 1. Закона о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП) набројани су разлози за одбачај тужбе. Неки од тих разлога су заиста јасни и недвосмислени, па ту нема дилеме да ли тужбу треба одбацити. Међутим, постоје и они разлози који изазивају недоумице у пракси.

ЗАКОНСКИ РАЗЛОЗИ ЗА ОДБАЧАЈ ТУЖБЕ

Разлог #1

Уколико одлучивање о тужбеном захтеву не спада у судску надлежност то је разлог из члана 294. ст. 1. тач. 1) ЗПП-а за одбачај тужбе. Суд у току целог поступка по службеној дужности пази да ли решавање спора спада у судску надлежност.

Суд се оглашава ненадлежним, укида спроведене радње у поступку и одбацује тужбу:
(1) ако у току поступка утврди да за решавање спора није надлежан суд, него неки други орган

Суд је надлежан да пружи странкама заштиту код решавања парница насталих поводом повреде права личности, спорова из породичних, радних, привредних, имовинскоправних и других грађанскоправних односа, осим спорова за које је посебним законом прописана друга врста поступка (члан 1. ЗПП-а).

Разграничење са ванпарничним поступком

У ситуацији када према наводима тужбе закључи да поступак треба да се спроведе по правилима ванпарничног поступка, суд решењем обуставља парнични поступак и поступак се наставља по правилима ванпарничног поступка. Стога то није разлог за одбачај тужбе.

У ванпарничном поступку суд одлучује о личним, породичним, имовинским и другим правним стварима које се по закону решавају у том поступку (члан 1. ЗВП-а). У ванпарничном

Што је тужба јаснија, потпунија и са довољним бројем доказа то су и шансе тужиоца за успех у спору веће.

тужба сматра неуредном. Суд је овлашћен чл. 33. ст. 3. ЗПП-а да утврди вредност предмета спора ако је очигледно да је вредност сувише ниско означена, али из тог разлога тужбу не може одбацити.
(Решење Вишег суда у Пироту Гж. бр.578/15 од 13. 1. 2016)

Чињеница да је тужбени захтев означен ради исплате новчаног износа у висини од 9.000 евра не чини тужбу недозвољеном јер тужиља може тужбом тражити и исплату у девизном износу, али је на суду одлука да ли ће такав захтев уважити или ће га досудити у смислу члана 395. ЗОО-а у динарској противвредности, што је предмет поступка а не разлог за одбацивање тужбе као недозвољене.
(Решење Вишег суда у Београду Гж. бр.1141/11 од 21. 3. 2013)

Новац по својој правној природи представља покретну заменљиву ствар која је одређена по роду, а не идивидуално одређену ствар. Без обзира на чињеницу да је валута ДЕМ услед замене за евро престала да постоји, односно да буде у оптицају, то не значи да је предмет тако опредељен немогућ, недопуштен, неодређен и неодредив. Чињеница да тужилац тужбеним захтевом тражи исплату одређеног износа ДЕМ не онемогућава поступање по тужби, посебно када се има у виду фиксни обрачунски курс 1,955830 ДЕМ за 1 евро. Након што тужилац тужбени захтев определи у сада важећој валути евро, суд ће наставити да поступа по тужби.
(Решење Вишег суда у Београду Гж. бр. 8350/10 од 20. 6. 2012)

Тужилац је тужбом тражио да суд утврди да га је тужени сметао у задњем фактичком стању коришћења стана наложивши искључење даљег коришћења електричне енергије и телефонског прикључка. Ради се о тужби због сметања државине која је по својој природи кондемнаторна тужба и обавезан елеменат њеног петитума је кондемнација у виду одређеног налога за престанак сметања државине, одређене забране даљег сметања или одређеног налога за реституцију, односно успостављања стања државине пре сметања, као и евентуална наредба за повраћај ствари у пређашње стање у случајевима када то закон дозвољава у смислу одредбе чл. 79. Закона о основама својинскоправних односа. Пропуштање тужиоца да кроз петитум државинске тужбе захтева да се успостави стање државине које је постојало пре извршеног сметања чини такву тужбу неуредном.
(Решење Вишег суда у Београду Гж. бр. 14712/10 од 23. 1. 2013)

Решењем првостепеног суда је усвојен захтев тужених за обезбеђење парничних трошкова и ово решење је потврђено решењем Окружног суда. Тужилац је обавестио суд да не може поступити по решењу суда о уплати акторске кауције. Применом члана 100. и 103. ЗПП-а у вези са чл. 83. и 84. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља суд је одбацио тужбу. Другостепени суд је потврдио ово решење без обзира на наводе тужиоца да су тужени били дужни да захтев поставе пре него што су се упустили у расправљање о главној ствари, а не у каснијој фази поступка и да је међународним уговором предвиђено да се не може тражити обезбеђење парничних трошкова. Ови разлози су могли бити истицани приликом побијања сада правноснажног решења којим је одређено обезбеђење парничних трошкова.
(Решење Вишег суда у Београду Гж. бр. 5646/12 од 22. 1. 2014)

Уместо закључка

Већина тужби које се подносе суду су јасне и без недостатака, тако да нема разлога за одбачај тужбе. Што је тужба јаснија, потпунија и са довољним бројем доказа то су и шансе тужиоца за успех у спору веће. Циљ је и суда и тужиоца да се поступак оконча брзо и са што мање трошкова. Измене законских одредаба у неким ситуацијама могле би отклонити дилеме које се појављују у пракси и довести до уједначеног поступања судова у истоврсним ситуацијама.

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата који од овог броја можете пратити у нашем часопису доносимо неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а који се овом приликом односе на недостојност за наслеђивање

Недостојност за наслеђивање

Члан 4. Закона о наслеђивању („Сл. гласник РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

Члан 4.

Не може наследити на основу закона или завештања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):

1) онај ко је умишљајно усмртио оставиоца или је то покушао;

2) онај ко је принудом, претњом или преваром навео оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у томе спречио;

3) онај ко је у намери спречавања оставиочеве последње воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;

4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ;

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко оца је примао пензију своје мајке, а пок. А. М. издржавање није ни било потребно. Не може се говорити ни о ускраћивању помоћи оставиоцу, јер то не произилази из изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужиља није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

понашања које није у складу са моралом, али је у том смислу потребно испуњење и осталих услова прописаних одредбом чланова 61. и 62. Закона о наслеђивању који услови у конкретном случају нису испуњени. Наиме, одредба члана 61. даје могућност оставиоцу да потпуно или делимично искључи из наслеђа нужног наследника, који се повредом неке законске или моралне обавезе теже огрешио о њега. Међутим, члан 62. у ставу 1. и 2. изричито прописује да искључење мора бити учињено у облику потребном за завештање и да мора бити изражено на несумњив начин, а пожељно је навести и узрок искључења. Дакле, нужног наследника може искључити из наслеђа само оставилац и то путем завештања из чега произилази да то нико не може да уради уместо оставиоца (чак ни суд), таман да су и неспорни докази о постојању разлога за искључење. Како у конкретном случају оставитељица није на јасан и разумљив начин изразила своју вољу да се тужиља искључи из наслеђа, а како нису испуњени ни услови за проглашење тужиље недостојном за наслеђивање, првостепени суд је правилном применом материјалног права усвојио тужбени захтев тужиље и утврдио њено право на нужни део.

Сходно наведеном, а применом члана 375. ЗПП-а, другостепени суд је одлучио као у изреци пресуде."

(Пресуда Окружног суда у Новом Саду, Гж. 5656/05 од 29. 03. 2006. и Пресуда Врховног суда Србије, Рев. 1287/06 од 3. 10. 2006)

Календар догађаја...

7. МАЈ – 9. ЈУЛ 2016.	**Обука** **Обука за самосталног књиговођу уз стицање практичних знања и рад на рачунару и програму за књиговодство** Привредна комора Београда
19. МАЈ 2016.	**Семинар** **Преговарање – вештина и уметност** Привредна комора Београда
20. МАЈ – 1. ЈУЛ 2016.	**Програм** **Академија спољнотрговинског и девизног пословања** Привредна комора Београда
26. МАЈ 2016.	**Једнодневно саветовање** **Нови Закон о извршењу и обезбеђењу** Ниш, Регионални центар за професионални развој запослених у образовању ИНГ-ПРО д.о.о, www.propisi.net

Негативне референце у систему јавних набавки

Последње измене и допуне Закона о јавним набавкама из августа 2015. године донеле су собом неколико измена када је реч о негативним референцама о којима ћемо говорити у овом тексту

Милош Јовић

саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам референце има двоструки појавни облик. У случају кад одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке, наручилац као услов пословног капацитета може захтевати одређено искуство понуђача које се огледа у реализацији уговора истог или сличног предмета набавке, односно да је у претходном периоду испоручивао добра, извршавао услуге или изводио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**, које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке" за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавазе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи" код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопствених обавеза како у поступку јавне набавке, тако и у реализацији уговора о јавној набавци.

У систем јавних набавки у Републици Србији, негативне референце су уведене Законом о јавним набавкама из 2008. године. Сходно тада важећим прописима, наручиоци су имали могућност да одбију понуду уколико поседују доказ који потврђује да понуђач није испуњавао своје обавезе по раније закљученим уговорима о јавним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС", бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сâм поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу" понуђача – списак негативних референци.

Последње измене и допуне Закона о јавним набавкама из августа 2015. године („Сл. гласник РС", бр. 68/15) донеле су собом **неколико измена када је реч о негативним референцама**:

- негативна референца као могућност, не и обавеза за наручиоце;
- невезивање других, таксативно законом ненаведених доказа негативне референце за одређеност у конкурсној документацији;
- прецизирање претходног периода који је обухваћен негативном референцом;
- укидање списка негативних референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом сегменту извршено је усклађивање са „кровним прописима" који примену негативне референце предвиђају управо као могућност, а не и као обавезу на страни наручиоца. Наиме, опште

(„Сл. гласник РС”, бр. 22/15) ближе се прописује садржина и начин вођења стручног надзора у току грађења објекта, односно извођења радова за које је издата грађевинска дозвола. Без разлике да ли наручилац ангажује лице за вршење стручног надзора из сопствених редова или као тзв. спољни надзор ово лице је (свакако, уз извођача радова) одговорно за законитост извођења радова, али и дужно да штити интересе наручиоца, те укаже на све несагласности изведених радова како са грађевинским пројектом, тако и са самим уговором. Извештај надзорног органа о изведеним радовима који нису у складу са пројектом, односно уговором представља доказ негативне референце.

(6) Следствено одредбама Закона о облигационом односима („Сл. лист СФР”, бр. 29/78 , 39/85, 45/89 – УС, 57/89, „Сл. лист СРЈ”, бр. 31/93, 22/99 – др. пропис, 23/99 – исправка, 35/99 – други пропис, 44/99 – други пропис), у двостраним уговорима, кад једна страна не испуни своју обавезу, друга страна може, ако није што друго одређено, захтевати испуњење обавеза или под одређеним условима раскинути уговор простом изјавом, ако раскид уговора не наступа по самом закону. Кад испуњење обавезе у одређеном року представља битан састојак уговора, па понуђач не испуни обавезу у том року, уговор се раскида по самом закону, при чему наручилац може одржати уговор на снази, ако по истеку рока, без одлагања, обавести понуђача да захтева испуњење уговора, те уколико испуњење не добије у разумном року, може једностраном изјавом раскинути уговор. Уговорне стране овакву правну судбину уговора могу да уговоре, али се он може једнострано раскинути и без тога, у случају кад је испуњење уговора у одређеном року битан састојак уговора по природи посла. Уколико испуњење обавезе у одређеном року није битан састојак уговора, понуђач задржава право да и после истека рока испуни своју обавезу, а наручилац да захтева њено испуњење, при чему је пре него што једнострано раскине уговор због неиспуњења, дужан да понуђачу остави примерен накнадни рок за испуњење његове обавезе. Важно је напоменути да се уговор не може раскинути због неиспуњења незнатног дела обавезе, те се логично и изјава о једностраном раскиду у овом случају не би сматрала доказом негативне референце.

(7) Чланом 80. ст. 12. ЗЈН-а прописано је да добављач не може ангажовати као подизвођача лице које није навео у понуди. У супротном, сазнањем да је понуђач поступио супротно овој забрани, наручилац је дужан да реализује средство обезбеђења и раскине уговор, осим ако би раскидом уговора наручилац претрпео знатну штету. Осим тога, наручилац је дужан да о наведеном обавести и Комисију за заштиту конкуренције, а ангажовање као подизвођача лица које није наведено у понуди и уговору о јавној набавци супротно одредбама овог закона, представља и прекршај понуђача из члана 170. ст. 1. тач. 4) ЗЈН-а. Поред свега наведеног, доказ да је изабрани понуђач у реализацији уговора ангажовао подизвођача који није наведен у понуди и у уговору представља доказ негативне референце.

Овде је важно указати и на одступање од овог правила, у којем случају, аналогно томе, не постоји ни поступање које се може санкционисати на све наведене начине, па и негативном референцом. ЗЈН предвиђа могућност да добављач (изабрани понуђач) ангажује као подизвођача лице које није навео у понуди, уколико су кумулатино испуњени следећи услови: да је на страни ангажованог подизвођача након подношења понуде настала трајнија неспособност плаћања, да нови подизвођач који се ангажује испуњава све услове одређене за подизвођача у предметној јавној набавци и да наручилац дâ претходну сагласност за увођење новог подизвођача на место постојећег.

Доказ негативне референце представљао би и доказ о ангажовању на извршењу уговора о јавној набавци лица која нису означена у понуди као чланови групе понуђача.

(8) Коначно, доказ негативне референце може бити и други одговарајући доказ примерен предмету јавне набавке, који се односи на испуњење обавеза по раније закљученим уговорима о јавним набавкама. Пре измена и допуна ЗЈН-а из августа 2015. године, „други доказ” се могао користити као доказ негативне референце само уколико је експлицитно назначен у конкурсној документацији. Због објективних тешкоћа за наручиоца у комплетном сагледавању свих ситуација и свих пословних партнера које је имао, захтев да се други одговарајући доказ мора навести у конкурсној документацији брисан је из ЗЈН-а.

Подношење захтева за заштиту права

У склопу законских измена и новина у поступцима заштите права у систему јавних набавки, у овом тексту говоримо о подношењу захтева за заштиту права, сагледавајући рокове за његово подношење и поступање наручиоца по поднетом захтеву за заштиту права

Јасмина Миленковић

члан Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки
budzeti@legeartis.rs

Захтев за заштиту права се у складу са чланом 149. ст. 1. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 124/12, 14/15, 68/15, у даљем тексту ЗЈН) подноси наручиоцу, а копија истовремено доставља Републичкој комисији за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија).

Према претходном законском решењу захтев за заштиту права се подносио Републичкој комисији, а предавао наручиоцу, што је у пракси изазивало недоумице и нејасноће за неке подносиоце захтева како поступати по оваквој норми. Захваљујући извршеним изменама закона, односно новој законској формулацији одредбе члана 149. ст. 1. ЗЈН-а, **прецизно је уређено питање услова и начина покретања поступка** заштите права пред Републичком комисијом.

По позитивним одредбама ЗЈН-а, поступак заштите права **иницира се подношењем захтева за заштиту права наручиоцу**, док се Републичкој комисији само доставља копија тог захтева, а поступак пред Републичком комисијом покреће се након пријема писаног изјашњења подносиоца захтева за наставак поступка или одговора наручиоца из члана 153. овог закона.

У складу са чланом 149. ст. 2. ЗЈН-а, захтев за заштиту права може се поднети у току целог поступка јавне набавке против сваке радње наручиоца, осим ако овим законом није другачије одређено. Поменута одредба није претрпела измене. Но, цитирану одредбу члана 149. ст. 2. ЗЈН-а треба довести у везу са одредбама осталих ставова истог члана којима се прописују рокови у којима се може поднети захтев за заштиту права, те имати на уму да се захтевом за заштиту права могу оспоравати само радње које наручилац предузме у току поступка за доделу уговора о јавној набавци. Било је неколико спорадичних случајева када су подносиоци захтева подносили захтеве за заштиту права на одлуке наручиоца којима су они раскидали закључене уговоре о јавној набавци, а Републичка комисија није доносила мериторне одлуке по оваквим захтевима. Ово стога што од тренутка закључења уговора све радње на реализацији и раскиду уговора странке решавају применом одредаба Закона о облигационим односима, пред надлежним судом, а не применом одредаба ЗЈН-а.

Рокови за подношење захтева за заштиту права

На овом месту, пре свега, треба направити разлику између рокова који се односе на подношење захева за заштиту права којима се оспорава врста поступка, садржина позива за подношење понуда или конкурсне документације, који су прописани одредбама члана 149. ст. 3, 4. и 7. ЗЈН-а, и рокова који се односе на оспоравање поступања наручиоца након донетих одлука којима је окончана фаза стручне оцене понуда прописаних одредбом ст. 6. и 7. истога члана.

(а) Благовременост захтева за заштиту права којим се оспорава врста поступка, садржина позива за подношење понуда или конкурсне документације

Чланом 149. ст. 3. ЗЈН-а прописано је да ће се захтев за заштиту права којим се оспорава врста поступка, садржина позива за подношење понуда или конкурсне документације сматрати

наручиоцима омогућава да одмах донесу одлуку о одбацивању захтева за заштиту права. Међутим, разматрајући прве жалбе којима је оспоравано такво поступање наручилаца, Републичка комисија се сусрела са случајевима да су наручиоци као разлоге за некомплетност захтева наводили да они не садрже повреде прописа којима се уређује поступак јавне набавке, чињенице и доказе којима се повреде доказују, иако је из садржине поднетих захтева за заштиту права ове чињенице било могуће утврдити. Било је чак и случајева да је као разлог одбацивања констатовано да захтев за заштиту права не садржи потпун назив наручиоца, односно подносиоца, или да не садржи потврду банке о реализованом налогу за пренос таксе, а да таква врста доказа није ни детаљно описана у конкурсној документацији, као ни висина таксе.

Суочена са проблемом који има са поступањем Управног суда, који поступајући по тужбама поништава закључке Републичке комисије из разлога што су захтевима за заштиту права прилагани налози за пренос, а не потврда о уплати таксе из члана 156. ст. 1. тач. 6) ЗЈН-а, односно што на приложеним потврдама о реализованом средству обезбеђења није назначен број јавне набавке (иако је овај податак захтеван позивима за допуну), оцењено је да, и поред извршене измене ЗЈН-а, **треба инсистирати на томе да сваки захтев за заштиту права** за кога поступајући орган утврди да не садржи неки од података који Закон прописује чланом 151. ст. 1, **не може бити одбачен, без претходног позивања да буде уређен**.

И поред јасне замисли да подносиоцима захтева не треба омогућити да остваре право на заштиту права ако одмах уз поднети захтев за заштиту права не плате и таксу за његово подношење, а посебно имајући у виду да уз подношење жалбе против закључка о одбацивању таквих захтева за заштиту права и уз изигравање доставе позива за допуну и донетих закључака подносиоци захтева могу заустављати наручиоца у поступку јавне набавке у знатном временском периоду, односно и поред чињенице да ће се онемогућавањем оваквог поступања заустављати „неозбиљни" подносиоци захтева, **одустало се од тумачења извршених измена на такав начин да наручиоци могу без тражења допуне одбацити захтев за заштиту права**.

Наиме, сâм Закон не пружа могућност да се овакво поступање веже само и искључиво за неплаћање таксе (и прилагање потврде уз поднети захтев са таксативно траженом садржином), а не и за неке друге од стране наручиоца утврђене мањкавости, које су претходно поменуте. Имајући у виду да је Закон о управном поступку супсидијаран пропис у поступцима заштите права (и да он прописује да уколико неки поднесак садржи недостатак који спречава поступање по њему, поступајући орган је дужан да позове странку да тај захтев уреди), Републичка комисија је заузела став да и поред извршених измена, **треба инсистирати на обавези позивања подносиоца захтева да уреде поднети захтев за заштиту права**, јер је њено становиште да брисање одредбе оставља правну празнину коју треба превазићи сходно одредби члана 148. ст. 5. ЗЈН-а, позивањем на одредбе ЗУП-а, којима је обавеза уређења поднеска који садржи формалне недостатке императивно прописана чланом 58. тог закона. Кад је реч о року који треба остављати подносиоцима захтева, рок од два дана који је ЗЈН и раније прописивао био би примерен. Међутим, оно на шта наручиоцима треба скренути пажњу јесте околност да приликом упућивања позива подносиоцима захтева да допуне поднети захтев за заштиту права морају бити јасни и недвосмислени у погледу начина на који је потребно уредити поднети захтев за заштиту права. У том смислу, погрешно, али неретко поступање наручиоца огледало се и у томе што су позиви за допуну поднетих захтева за заштиту права само садржали упућивање на уређење захтева у смислу члана 151. ст. 1. ЗЈН-а, без прецизнијих упутства на који начин захтев треба уредити.

Иако одредба члана 151. ст. 1. ЗЈН-а не прописује да захтев за заштиту права треба да садржи означење броја партије која се оспорава, као и овлашћење свих учесника конзорицијума за подношење захтева за заштиту права (у случају подношења заједничке понуде, која у конзорцијском уговору не садржи такво овлашћење за појединог учесника), и овакви подаци, тј. докази често су неопходни за поступање по поднетим захтевима за заштиту права, јер од њих зависи решавање питања активне легитимације, као и одређивање висине таксе коју треба платити.

Закон о систему плата запослених у јавном сектору

Циљ доношења овог закона огледа се у томе да запослени у јавном сектору за исту врсту посла, без обзира на то у ком делу јавног сектора раде, добијају исту плату. Међутим, анализом законских одредаба испоставља се да се Закон неће примењивати на значајан број запослених у јавном сектору, већ да ће за њих важити посебан режим, који би требало да буде уређен накнадно, посебним законима

Зорица Ловрић

дипл. ек. с вишегодишњим радним искуством у државној управи, банкарству и привреди, ангажована и на пројектима Светске банке и Канцеларије за међународни развој Владе Велике Британије
budzeti@legeartis.rs

Дана 29. фебруара 2016. године Народна скупштина донела је Закон о систему плата запослених у јавном сектору („Сл. гласник”, бр. 18/16, у даљем тексту: Закон), важан системски пропис којим се уређује велики сегмент јавног сектора, а који ће бити у примени од 1. јануара 2017. године.

Плате и зараде запослених у појединим деловима јавног сектора тренутно су дефинисане читавим низом законских и подзаконских аката или општим актима послодаваца. Бројност прописа којима се уређују ова питања довела је до неуједначености у правима, услед методолошки неуједначеног приступа начину одређивања плата запослених у јавном сектору.

Разлози за доношење овог закона су вишеструки:

1) успостављање система плата на јединствен и транспарентан начин за све запослене у јавном сектору;

2) прецизно дефинисање система, начина утврђивања плата, основних дефиниција и појмова;

3) увођење каталога радних места и звања, као инструмента помоћу којег ће се постићи унапређење механизма контроле и транспарентности у начину утврђивања висине плата;

4) увођење методологије за вредновање радних места и звања, чиме се постиже уједначеност у висини плате за рад исте и сличне сложености.

Општеприхваћени појам јавног сектора (јавно власништво) каже да државни сектор чине материјални и људски ресурси путем којих државни менаџмент спроводи политике и управља заокруженом територијом, тј. државом. У јавни сектор спадају како национални, тако и регионални и локални ресурси.

У светлу овог закона, **јавни сектор обухвата**:

1) државне органе;

2) органе аутономне покрајине;

3) органе јединица локалне самоуправе;

4) друге органе и организације које је основала Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе;

5) јавне агенције и организације на које се примењују прописи о јавним агенцијама;

6) јавне службе које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, односно из доприноса за обавезно социјално осигурање и организације обавезног социјалног осигурања.

Запослени у јавном сектору су:

1) државни службеници и намештеници у државним органима;

2) полицијски службеници и лица у радном односу у другим органима на које се примењују прописи о полицијским службеницима;

3) професионални припадници Војске Србије и лица у радном односу у другим органима на које се примењују прописи о професионалним припадницима Војске Србије;

са прописима о раду, ако је привремена спреченост за рад проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу.

Запослени који је нераспоређен у складу са законом, има право на накнаду плате у периоду за који, у складу са законом, такву накнаду остварује, у висини 65% основне плате за месец који претходи месецу у коме је остао нераспоређен.

Запослени има право на накнаду плате у висини утврђеној посебним прописима док је привремено спречен за рад због болести и компликација у вези са одржавањем трудноће, док је на породиљском одсуству, одсуству са рада ради неге детета, одсуству са рада ради посебне неге детета или другог лица, као и одсуству са рада за време прекида рада до кога је дошло наредбом надлежног државног органа или надлежног органа послодавца због необезбеђивања безбедности и заштите на раду.

Накнада трошкова

Запослени има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, за време које је провео на службеном путу у земљи или иностранству, за смештај и исхрану док ради и борави на терену, за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора и на накнаду трошкова који су изазвани привременим или трајним премештајем у друго место рада.

Накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора имају карактер плате и њихову висину утврђује Влада, уз претходно прибављено мишљење Социјално-економског савета Републике Србије, након што се за такву врсту накнаде трошкова стекну услови у буџету Републике Србије.

Запослени има право на плату, увећану плату, накнаду плате, накнаду трошкова и друга примања за време рада у иностранству на који је упућен од стране послодавца.

Отпремнина

Запослени коме престане радни однос због тога што је утврђен као вишак запослених или због протека рока у којем је био нераспоређен у складу са законом, има право на отпремнину. Запослени има право на отпремнину при одласку у пензију. Услови за остваривање тих права, њихова висина и начин на који се остварују, као и право на друге накнаде трошкова који произлазе из специфичности радноправног положаја запосленог и друга примања, уређују се у складу са посебним законом.

Буџетско ограничење

Руководилац органа, организације или другог организационог облика у јавном сектору дужан је да организацију рада планира и оствари тако да средства за исплату основне плате, увећања плате по основу минулог рада и средства за остала увећања плате буду у оквирима буџетских ограничења за текућу и наредне две буџетске године. Буџетско ограничење односи се и на планирање и остваривање средстава за исплату накнада трошкова и других примања.

Прелазне и завршне одредбе

Чланом 38. закона прописано је да ће Каталог радних места и Методологија о примени критеријума и мерила за разврставање радних места у јавном сектору бити донети у року од 90 дана од дана почетка примене овог закона, док ће акт Владе којим се утврђују коефицијенти платних разреда бити донет у року од шест месеци од дана почетка примене овог закона. С обзиром на то да је без благовременог доношења свих подзаконских аката онемогућено потпуно и адекватно спровођење закона, неопходно је испоштовати задате рокове.

Уместо закључка

У најширем смислу контекста реформе јавне управе и фискалне консолидације као приоритета Владе РС овај Закон је нашао своје место и као један од инструмента који се користи да би се на савремени начин регулисала област плата у јавном сектору и прилагодила решењима у ЕУ. Међутим, оно што оставља простор за размишљање јесте чињеница да су из опсега примене овог закона изузети запослени у јавним предузећима и привредним друштвима које је основала Република Србија, аутономна покрајина, или јединица локалне самоуправе, као и запослени који имају положај функционера, у складу са посебним прописима. На такав начин овај закон неће се примењивати на значајан број запослених у јавном сектору, већ ће за њих важити посебан режим, који би требало да буде уређен накнадно, посебним законима.

Преглед прописа...

„Службени гласник РС", бр. 30/2016 од 23. 3. 2016.

- Исправке Закона о изменама и допунама Закона о култури
- Закључак о усвајању ИПАРД програма за Републику Србију за период 2014–2020. године
- Статут Агенције за вођење спорова у поступку приватизације

„Службени гласник РС" бр. 31/2016 од 25. 3. 2016.

- Уредба о утврђивању Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2016. години
- Уредба о утврђивању Програма извођења радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2016. годину
- Уредба о утврђивању Програма коришћења средстава Буџетског фонда за финансирање активности и мера унапређења и развоја области електронских комуникација и информационог друштва у 2016. години
- Уредба о изменама Уредбе о условима, начину и поступку спровођења продаје капитала великих субјеката приватизације методом јавног прикупљања понуда
- Одлука о броју студената за упис у прву годину студијског програма основних струковних студија који се финансирају из буџета Републике Србије на Академији за националну безбедност
- Правилник о утврђивању Програма мера заштите здравља биља за 2016. годину
- Правилник о мерама за откривање, спречавање ширења и сузбијање штетног организма Xylella fastidiosa (Wells et al.), начину одређивања граница зараженог, угроженог и подручја без штетних организама, условима за окончање наложених мера, као и начину обавештавања о предузетим мерама
- Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у органима јединица локалне самоуправе
- Правилник о утврђивању Списка психоактивних контролисаних супстанци
- Правилник о измени Правилника о садржају и начину обележавања спољњег и унутрашњег паковања медицинског средства, као и садржају упутства за употребу медицинског средства
- Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом исплаћеним у фебруару 2016. године
- Листа авио-превозилаца којима је забрањено летење у Европској унији

„Службени гласник РС", бр. 32/2016 од 30. 3. 2016.

- Правилник о надзору над радом јавних извршитеља
- Правилник о дисциплинском поступку против јавних извршитеља
- Правилник о обрасцу годишњег извештаја о остваривању циљева уштеде енергије
- Правилник о садржини и начину вођења Регистра удружења, друштава и савеза у области спорта
- Правилник о измени Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива
- Правилник о допуни Правилника о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе
- Листа средстава за заштиту биља на основу издатих решења о регистрацији средстава за заштиту биља
- Одлука Уставног суда РС број Уж-2188/2013
- Правилник о критеријумима, мерилима и поступку за оцењивање рада судијских помоћника
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о накнадама за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре

„Службени гласник РС", бр. 33/2016 од 1. 4. 2016.

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Државног програма обнове оштећених водних објеката за уређење водотока, водних објеката за заштиту од поплава, ерозије и бујица и водних објеката за одводњавање
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Државног програма помоћи регистрованом пољопривредном газдинству и породичном пољопривредном газдинству на поплављеним подручјима за отклањање последица поплава на и у пољопривредном земљишту
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт Правилник о стандардима повољног пословног окружења у јединицама локалне самоуправе
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима
- Правилник о изменама Правилника о коришћењу подстицаја за органску производњу
- Правилник о изменама и допунама Правилника о подстицајима програмима за инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета кроз подршку унапређења квалитета вина и ракије
- Правилник о изменама и допуни Правилника о утврђивању мера раног откривања и дијагностике заразне болести трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија, начину њиховог спровођења, као и мерама за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање ове заразне болести
- Правилник о изменама и допунама Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку
- Одлуке о сврставању робе које је донео Комитет за Хармонизовани систем Светске царинске организације
- Одлуке Уставног суда РС бр: Уж-4713/2012, Уж-1030/2013, Уж-3532/2014
- Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање

„Службени гласник РС", бр. 35/2016 од 5. 4. 2016.

- Правилник о садржини и начину спровођења Годишњег програма мониторинга квалитета деривата нафте и биогорива за 2016. годину
- Правилник о измени Правилника о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње и о храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља
- Правилник о начину вођења поступка и изрицању мера и вођењу регистра изречених мера
- Правилник о изменама Правилника о висини таксе за пружање услуга Републичког геодетског завода
- Одлука о издвајању средстава за рехабилитацију корисника пензија и утврђивању трошкова рехабилитације корисника пензија за 2016. годину
- Решење о утврђивању висине накнаде погребних трошкова за кориснике пензија за април, мај и јун 2016. године

„Службени гласник РС", бр. 36/2016 од 8. 4. 2016.

- Уредба о утврђивању Годишњег програма мониторинга статуса вода за 2016. годину
- Правилник о врстама и садржини образложења квалификованих и неквалификованих трошкова и обрасцу захтева за исплату подстицајних средстава инвеститору који у Републици Србији производи аудиовизуелно дело

Право запосленог на отпремнину при престанку радног односа

У тексту који је пред вама посебно се осврћемо на исплату отпремнине запосленом који одлази у пензију и отпремнине коју послодавац исплаћује запосленом за чијим је радом престала потреба

Бисерка Живановић

судија Врховног касационог суда
radni.odnosi@legeartis.rs

Сâм институт отпремнине и право на њену исплату у већини држава се појављују кроз законско уређење рада с почетка 20. века као последица развоја индустријске производње, али и развоја и унапређења социјалне заштите запослених. С појавом индустријских реструктурирања указала се потреба за системским решењима која би ублажила последице колективних вишкова запослених и отказа уговора о раду на социјално-материјални положај запослених. У том смислу је отпремнина постала институт са епитетом „социјално-заштитне функције".

Увођењем законског уређења рада, којим се утврђује и заштита права радника у односу на послодавце, отпремнина постаје основна ставка при одређивању услова за отказ уговора о раду запосленом, добијајући својство гаранције новчане исплате раднику услед отказа уговора о раду или при престанку радног односа због испуњења услова за одлазак у старосну пензију или због одласка у пензију услед инвалидности.

Дефинишемо је као новчани износ који је послодавац дужан да исплати запосленом у зависности од основа престанка радног односа (на пример, због одласка у пензију, престанка радног односа запосленом као технолошком вишку...). Она представља један од законом утврђених облика правне заштите запослених за случај престанка радног односа по једном од назначених основа, а реч је о праву којег се запослени не може одрећи. Не само да се запослени не може одрећи права на отпремнину, већ се не може одрећи ни новчаног износа који је утврђен у решењу о престанку радног односа. Запослени има само могућност да уз поштовање рокова застарелости, за случај да му отпремнина не буде исплаћена, оствари право на исплату или право на разлику неисплаћене отпремнине, ако му она није исплаћена у припадајућем износу. У прилог томе је и заузети правни став Грађанског одељења Врховног касационог суда, на седници одржаној дана 18. јуна 2015. године. Ако би се давањем изјаве запослени одрекао права на исплату отпремнине која је утврђена решењем о престанку радног односа, тада би се он у суштини одрекао неотуђивог уставног права на правну заштиту, а што би било од утицаја на правилност и законитост тако дате изјаве, у смислу одредбе члана 60. ст. 4. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС", бр. 98/06), којом је, између осталог, прописано да се нико не може одрећи права на правну заштиту за случај престанка радног односа. Овај закључак произилази из одлуке Уставног суда Србије Уж 177/2007 од 4. јуна 2009. године.

Право на исплату отпремнине може бити уређено:

1) законом;

2) колективним уговором;

3) правилником о раду (послодавац сâм одлучује како ће и у којим случајевима исплаћивати отпремнине, када за то не постоји обавеза у закону или колективном уговору, или преко износа прописаног законом или колективним уговором); ово посебно у ситуацији када постоји вишак запослених, па је одлука о исплати отпремнине заснована на добровољности послодавца при отказу уговора о раду.

Отпремнина представља један од законом утврђених облика правне заштите запослених за случај престанка радног односа по једном од назначених основа, а у питању је право којег се запослени не може одрећи.

престанка потребе за његовим радом код послодавца јесу:

- зарада запосленог;
- време које је запослени провео у радном односу код послодавца који исплаћује отпремнину (код последњег послодавца код кога је био у радном односу); то значи да је послодавац дужан да обрачуна и исплати отпремнину само за године рада које је запослени провео код њега у радном односу; за време које је провео на раду ван радног односа код тог послодавца запослени нема право на обрачун отпремнине; став 2. члана 158. Закона је изричит, јер се за обрачун отпремнине узимају само године остварене код послодавца који отпремнину исплаћује (видети Коментар Закона о раду, проф. др Зоран Ивошевић и Милан Ивошевић, чл. 158. и 179).

Приликом доношења ове одредбе Закона намера законодавца била је да се на неки начин онемогући дискриминација запослених код успешних послодаваца у односу на запослене код мање успешних. Висина отпремнине утврђује се у складу са општим актом или уговором о раду и не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада код послодавца код кога остварује право на отпремнину, с тим што отпремнина не може бити исплаћена за исти период за који је исплаћена код истог или другог послодавца. Циљ законодавца је био да онемогући запослене који су већ једном остварили право на отпремнину да више пута остваре исто право. Стога став 6. члана 158. Закона и предвиђа да запослени не може остварити право на отпремнину за исти период за који му је она већ исплаћена код истог или другог послодавца.

Околност да је послодавац приликом престанка радног односа запосленом исплатио отпремнину неопходан је предуслов за наступање отказног разлога из члана 179. ст. 5. тач. 1) Закона. Ако тај услов није испуњен нема ни престанка радног односа, односно запосленом не може бити отказан уговор о раду. У вези са тим, још у време важења Закона о раду РС („Сл. гласник РС”, бр. 125/04), Врховни суд Србије заузео је правни став: „исплата отпремнине је услов за престанак радног односа запосленом технолошком вишку” (седница Грађанског одељења Врховног суда Србије од 30. 11. 2004. године и 31. 1. 2005. године), а тај правни став је и даље важећи.

Дакле, отказ уговора о раду који је уследио из наведеног разлога, производи правно дејство тек исплатом отпремнине. Ако је исплата отпремнине изостала, а запосленом отказан уговор о раду на основу члана 179. ст. 5. тач. 1) Закона, запослени има право на судску заштиту, односно могућност да покрене спор пред надлежним, редовним (основним) судом ради поништаја решења о отказу уговора о раду као незаконитог, као и враћања на рад код послодавца. Ово с позивом на члан 195. ст. 2. Закона о раду. За случај да запослени, технолошки вишак, не жели да се врати на рад код послодавца, има право да пред надлежним судом захтева исплату неисплаћене отпремнине. Изјавом запосленог којом се одриче од подношења тужбе против послодавца по основу права на исплату отпремнине које му је утврђено решењем о отказу уговора о раду, запослени се у суштини одриче неотуђивог уставног права на правну заштиту и зато се и не може одрећи права на отпремнину, нити износа који је утврђен у решењу о престанку радног односа.

Финансијска подршка породици са децом

У склопу сасвим новог формата који од овог броја можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а која се овом приликом односе на финансијску подршку породици са децом

Валидност мишљења Међуопштинске интерресорне комисије достављеног као доказ, уз захтев за остваривање права на накнаду зараде за време одсуства с рада ради посебне неге детета

Члан 96. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), чл. 10. и 26. Закона о финансијској подршци породици са децом („Сл. гласник РС”, бр. 16/02, 115/05 и 107/09), чл. 2. и 9. Правилника о условима, поступку и начину остваривања права на одсуство са рада ради посебне неге детета („Сл. гласник РС”, бр. 1/02)

Чланом 96. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да један од родитеља детета коме је неопходна посебна нега због тешког степена психофизичке ометености, осим за случајеве предвиђене прописима о здравственом осигурању, има право да, по истеку породиљског одсуства и одсуства с рада ради неге детета, одсуствује с рада или да ради с половином пуног радног времена, најдуже до навршених пет година живота детета.

Ово право остварује се на основу мишљења надлежног органа за оцену степена психофизичке ометености детета, у складу са законом.

Чланом 10. Закона о финансијској подршци породици са децом („Сл. гласник РС”, бр. 16/02, 115/05 и 107/09) утврђено је да право на накнаду зараде за време одсуства с рада ради посебне неге детета остварују запослени код правних и физичких лица, односно лица која самостално обављају делатност.

Чланом 26. ст. 3. и 4. Закона о финансијској подршци породици прописано је да о степену психофизичке ометености детета мишљење даје општинска, односно градска комисија надлежна за преглед деце са сметњама у развоју, а трошкови њеног рада финансирају се из буџета општине, односно града. Састав, надлежност и начин рада комисије утврђује општинска, односно градска управа, у складу са законом.

Сходно члану 2. ставу 2. Правилника о условима, поступку и начину остваривања права на одсуство са рада ради посебне неге детета („Сл. гласник РС”, бр. 1/02 од 14. 1. 2002) тежак степен психофизичке ометености у смислу наведеног Правилника постоји ако је дете телесно инвалидно, слепо, глуво, односно наглуво, умерено, тешко или дубоко ментално ометено, дете с первазивним развојним поремећајем и дете које је вишеструко ометено док су утврђена стања ближе одређена члановима 3–8.

Чланом 9. ставом 1. Правилника предвиђено је да право на одсуство с рада или рад с половином пуног радног времена утврђује орган надлежан за решавања о правима из области друштвене бриге о деци, на основу захтева, у складу са законом, док је ставом 2. предвиђено да орган доставља захтев комисији надлежној за оцену степена психофизичке ометености детета, која позива подносиоца захтева ради прегледа.

Сходно наведеном, мишљење Међуопштинске интерресорне комисије, која одлучује на основу чл. 9. и 13. Правилника о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику („Сл. гласник РС”, бр. 63/10), не може бити прихваћено као доказ приликом одлучивања о праву на накнаду зараде за време одсуства с рада ради посебне неге детета, већ је поступак прибављања неопходног мишљења

Како захтев за рефундацију исплаћених средстава није поднет пре брисања субјекта из регистра АПР-а и гашења рачуна, власник је изгубио ово право.

рођења смештено у установу социјалне заштите, а при томе није реч о ситуацији предвиђеној ставом 5. поменутог члана.
(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за бригу о породици и социјалну заштиту, Одсек за послове у области популационе политике и финансијске подршке породици са децом, бр. 011-00-00075/2016-13, од 2. 2. 2016)

Родитељски додатак (2)

Члан 14. Закона о финансијској подршци породици са децом („Сл. гласник РС”, бр. 16/02, 115/05 и 107/09)

Чланом 14. ст. 1. и 4. Закона о финансијској подршци породици са децом („Сл. гласник РС”, бр. 16/02, 115/05 и 107/09) предвиђено је да родитељски додатак остварује мајка за прво, друго, треће и четврто дете под условом да је држављанин Републике Србије, да има пребивалиште у Републици Србији и да остварује право на здравствену заштиту преко Републичког завода за здравствено осигурање, као и да непосредно брине о детету за које је поднела захтев, чија деца претходног реда рођења нису смештена у установу социјалне заштите, хранитељску породицу или дата на усвојење, и која није лишена родитељског права у односу на децу претходног реда рођења.

Ставом 5. истог члана предвиђено је да ће се право изузетно признати и уколико је дете претходног реда рођења смештено у установу због потребе континуиране здравствене заштите и неге, односно ако постоји оправдани разлог за смештај детета претходног реда рођења са сметњама у менталном развоју степена теже или тешке менталне ометености, с тешким телесним обољењима и оштећењима, као и са вишеструким сметњама у развоју, а по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за социјална питања.

Увидом у списе предмета утврђено је да је М. Ч. захтев за остваривање права на родитељски додатак за друго дете, рођено 12. 11. 2015. године, поднела 16. 12. 2015. године, уз сву неопходну документацију.

Као доказ да се непосредно брине о детету за које је поднела захтев, затим да јој деца претходног реда рођења нису смештена у установу социјалне заштите, хранитељску породицу или дата на усвојење, те да није лишена родитељског права у односу на децу претходног реда рођења, именована је у складу са Законом, приложила Уверење Центра за социјални рад од 10. 12. 2015.

Чињеница да је прво дете по редоследу рођења, пресудом општинског суда од 10. 11. 2008. године, правноснажном од 12. 12. 2008. године, поверено оцу на самостално вршење родитељског права, није сметња за остваривање права за родитељски додатак за друго дете именоване, а имајући у виду податке из поменутог Уверења.

Сходно наведеном, мишљења смо да именована испуњава Законом прописане услове за остваривање права на родитељски додатак за друго дете по редоследу рођења.
(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за бригу о породици и социјалну заштиту, Одсек за послове у области популационе политике и финансијске подршке породици са децом, бр. 183-00-00052/2016-13, од 2. 2. 2016)

Напомена редакције:
Мишљења у овом тексту преузета су из Билтена службених мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (01/2016), који у сарадњи са Министарством издаје компанија Инг-Про.

Кривично дело противправног лишења слободе из члана 132. Кривичног законика у судској пракси

У тексту који следи исцрпно анализирамо биће кривичног дела противправног лишења слободе у свим његовим појавним облицима, уз навођење карактеристичних судских одлука које доприносе његовом правилном разумевању

Драган У. Калаба

заменик Вишег јавног тужиоца у Чачку
sudski.postupci@legeartis.rs

Кривично дело противправног лишења слободе правно је регулисано у члану 132. Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14, у даљем тексту: КЗ), а у Глави 14. под називом „Кривична дела против слободе и права човека и грађанина”.

Кад је реч о овом кривичном делу, најпре, треба указати на практичну страну и директну повезаност кривичног законодавства и основних начела Устава Србије. Заштитни објекат овог кривичног дела јесте једна од основних слобода човека, а то је слобода кретања, као битан сегмент личних слобода човека и грађанина, што је подигнуто и на ниво уставне категорије Републике Србије и, наравно, регулисано и у међународноправним документима који обухватају ову материју.

Слобода кретања је основно опредељење човека да се креће како у оквиру једног места тако и до других места, а такође и да се у њима задржава према својој вољи и нахођењу.

Будући да је наведено лично право подигнуто на ниво уставне категорије, то надаље значи да се човеку може ограничити или одузети слобода кретања само под условима предвиђеним у закону (на пример, ради вођења кривичног поступка – кривичним законодавством, ради спречавања ширења заразних болести – здравственим прописима, у циљу заштите јавног поретка и одбране земље – прописима у вези са одбраном и Војском Србије).

Наравно, врло важан степен заштите и гаранције слободе кретања постиже се и кривичноправном заштитом.

Наведено кривично дело има свој **основни облик** (ст. 1), **три квалификована облика** (ст. 2, 3. и 4) и **одређеност кажњавања за покушај дела** (ст. 5).

Основни облик (члан 132. ст. 1. КЗ-) гласи: „Ко другог противправно затвори, држи затвореног или му на други начин противправно одузме или ограничи слободу кретања казниће се...”

Први квалификовани облик (члан 132. ст. 2. КЗ-а) гласи: „Ако дело из става 1. овог члана учини службено лице злоупотребом свог положаја или овлашћења, казниће се...”

Други квалификовани облик (члан 132. ст. 3. КЗ-а) гласи: „Ако је противправно лишење слободе трајало дуже од 30 дана или је вршено на свиреп начин или је лицу које је противправно лишено слободе услед тога тешко нарушено здравље или су наступиле друге тешке последице, казниће се...”

Трећи квалификовани облик (члан 132. ст. 4. КЗ-а) гласи: „Ако је услед дела из ст. 1. и 3. овог члана наступила смрт лица које је противправно лишено слободе, казниће се...”

У члану 132. ст. 5. КЗ-а предвиђена је могућност да се кажњава за извршење покушаја овог кривичног дела, али из ст. 1. тога члана.

Најтежи облик овог кривичног дела, предвиђен у члану 132. ст. 4. КЗ-а, односи се на наступање смрти код лица које је противправно лишено слободе.

Случај #4

Пресудом првостепеног суда окривљени су оглашени кривим због кривичног дела спречавање и ометање доказивања из члана 336. ст. 1. КЗ-а и кривичног дела противправно лишење слободе из члана 132. ст. 3. у вези са ст. 1. КЗ-а, а пресудом другостепеног суда одбијене су жалбе бранилаца окривљених.

Жалбеним наводима окривљени оспоравају пресуду првостепеног суда због повреде Кривичног закона указивањем да радње за које су оглашени кривим не могу бити квалификоване као два кривична дела и то из члана 336. ст. 1. КЗ-а и кривично дело из члана 132. ст. 3. у вези са ст. 1. КЗ-а с обзиром на то да се ради о идеалном стицају.

Пошто кривично дело противправно лишење слободе садржи у себи кривично дело спречавање и ометање доказивања, односно представља специјални случај тог кривичног дела, жалбени наводи су неосновани јер се с обзиром на сама обележја кривичних дела очигледно ради о два различита кривична дела, тако да кривично дело из члана 132. ст. 1. КЗ-а насупрот жалбеним наводима садржи у себи обележја кривичног дела из члана 336. ст. 1. КЗ-а.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж 2004/08 од 23. октобра 2008)

9. Кривично дело из члана 132. КЗ-а и примена института општег дела Кривичног законика

Случај #1

Кривично дело противправно лишење слободе усмерено је против слободе и права човека и грађанина и због природе овог кривичног дела није могуће остварити продужено кривично дело противправно лишење слободе.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж 57/05 од 22. фебруара 2005)

Случај #2

У ситуацији када је оштећени затворен у гепеку путничког возила, а које је било у вожњи, тада је држан затворен, па су окривљени извршили кривично дело из члана 132. ст. 1. у вези са чланом 33. КЗ-а.

Пресудом првостепеног суда окривљени су оглашени кривим због кривичног дела противправно лишење слободе из члана 132. ст. 1. у вези са чланом 33. КЗ-а, а пресудом другостепеног суда, првостепена пресуда је преиначена тако да су радње окривљених правно квалификоване као кривично дело противправно лишење слободе из члана 63. ст. 1. КЗРС-а, а применом члана 5. ст. 2. КЗ-а с обзиром на то да се ради о блажем Закону јер је код кривичног дела из члана 63. ст. 1. КЗРС-а запрећена казна затвора до једне године, а код кривичног дела из члана 132. ст. 1. КЗ-а предвиђена је казна затвора до три године.

(Пресуда Окружног суда у Чачку К 43/05 од 6. фебруара 2007. и Пресуда Врховног суда Србије Кж 744/07 од 15. маја 2007)

Случај #3

Како је за кривично дело противправно лишење слободе из члана 132. ст. 1. КЗ-а предвиђена казна затвора до три године, а окривљени се због наведеног кривичног дела осуди на новчану казну у износу од 100.000,00 динара, суд је дужан да у образложењу наведе разлоге за примену чл. 56. и 57. КЗ-а.

(Пресуда Општинског суда у Г. Милановцу К 205/09 од 8. октобра 2009. и Решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж 380/10 од 4. фебруара 2010)

Нови Закон о оглашавању

Имплементирајући искуства надзорних органа у примени прописа, нови Закон о оглашавању настоји да омогући одговарајуће алате инспекцијама, односно да обезбеди уређеније тржиште и јасна правила игре за све учеснике на њему. Осим тога, Законом су решена и одређена питања која нису била регулисана или су представљала проблем у досадашњој пракси

Душица Ђорђевић

дипл. правник, самостални саветник у Министарству трговине, туризма и телекомуникација
unakrsni.pogled@legeartis.rs

Нови Закон о оглашавању („Сл. гласник РС”, бр. 6/16, у даљем тексту: Закон) ступа на снагу осам дана од дана објављивања, а почиње са применом три месеца од ступања на снагу, тачније **његова примена почиње у мају 2016. године**.

Оглашавање или рекламирање је легитимно средство које привредни субјекти користе како би побољшали свој економски положај увећањем профита кроз бољи пласман својих роба и услуга. У великој понуди, купцима, потрошачима и корисницима услуга потребно је представити нове производе и услуге и привући их да изаберу баш њих. Оглашавање је стара, важна и креативна делатност, без чије би се помоћи било јако тешко снаћи на модерном тржишту и направити прави избор међу стотинама понуђених робних марки.

Закон о оглашавању („Сл. гласник РС”, бр. 79/05 и 83/14 – др. закон) представљао је добар први корак ка регулисању услова и начина оглашавања, као и права и обавеза оглашивача. У то време (2005. године) дигитализација је била у повоју, а могућности паметних телефона тек неслућене. Много тога се у међувремену променило код нас, у Европској унији, па и у свету, укључујући како саму праксу, тако и прописе из области оглашавања.

Пропис који је усвојен у Скупштини представља одговор на ове промене и путоказ за сналажење у изазовима данашњице. С једне стране, оглашавање вероватно никада у историји није било толико свеприсутно и доступно потрошачима, укључујући и осетљиве категорије грађана. С друге стране, показало се да неке ствари које су 2005. године биле нове и помало застрашујуће, попут упоредног оглашавања, не представљају баук, уколико су добро регулисане и ваљано контролисане. Преиспитана су одређена ограничења која више не служе сврси, а законски су решена и одређена питања која нису била регулисана или су представљала проблем у пракси. Имплементирајући искуства надзорних органа у примени прописа, **Закон настоји да омогући одговарајуће алате инспекцијама, односно да обезбеди уређеније тржиште и јасна правила игре за све учеснике на њему**.

У припреми Закона узета је у обзир потреба заштите благостања свих потрошача, а нарочито осетљивих категорија, попут малолетника, возача и сл. С том намером, детаљно су регулисани обмањујуће оглашавање и ограничења оглашавања одређених производа, попут дуванских производа или алкохолних пића. Узети су у обзир ризици везани за појаву нових производа, попут електронских цигарета, као и специфичности модерних начина оглашавања, као што је интернет оглашавање. Закон детаљно регулише дозвољене и недозвољене начине, предмете и средства оглашавања, са суштинским циљем да обезбеди фер тржишну утакмицу и да на најбољи начин пружи заштиту грађанима Србије од преварних огласних порука или неодговарајућих огласних поступања у пракси.

Закон би требало да представља интегрални део једног свеобухватног правног оквира, којим ће се на најбољи начин регулисати легитимно истицање предности одређених производа и обавештавање потрошача. Оглашавање

Сва здравствена, лековита и нутритивна својства морују бити заснована на одговарајућим научним или стручним налазима, односно такво својство и изјава морају бити потврђени и одобрени у складу са посебним прописима.

Оглашавање игара на срећу – релевантна питања у области оглашавања игара на срећу уређена су на основу садржаја оглашавања, чиме се контролишу било какви штетни ефекти, односно заблуде прималаца огласних порука у односу на игре на срећу. Заштита осетљивих циљних група управо представља основни циљ самог Закона. Сходно томе, уређен је начин приказа садржаја оглашавања.

Наградне игра и здравствене изјаве – због великог броја пријава грађана да су оштећени многобројним наградним играма и квизовима који се организују путем медија, предвиђено је да се приликом оглашавања ових садржаја јасно истакну правила игре, врста и висина награде и телефонска тарифа.

Предвиђено је да сва здравствена, лековита и нутритивна својства морују бити заснована на одговарајућим научним или стручним налазима, односно такво својство, односно изјава морају бити потврђени и одобрени у складу са посебним прописима.

Спонзорство представља посебну главу предлога Закона. На спонзорство, као посебан вид оглашавања, сходно се примењују општа правила о оглашавању. Истовремено, предвиђено је да спонзорство мора бити јасно означено и не сме да доводи у заблуду примаоца огласне поруке у погледу идентитета спонзора, спонзорисаног лица или активности, делатности спонзора, својстава њихових производа, њиховог утицаја и потенцијалних опасности по здравље.

Ради заштите интегритета спонзорисаног лица, није дозвољено да спонзор ограничава креативну слободу спонзорисаног лица, односно да утиче на садржај спонзорисане активности, уметничког, спортског или културног садржаја спонзорисане активности. С друге стране, предвиђена је заштита пословног угледа, имена, робног жига спонзора, од повреда које може да учини спонзорисано лице.

Прописана су и посебна правила за спонзорисање од стране произвођача алкохолних пића и дуванских производа, усклађена са одговарајућим посебним правилима о оглашавању наведених производа.

Управна и судска заштита

Уређује се судска заштита за обмањујуће и упоредно оглашавање које је урађено сагласно Директиви о обмањујућем и упоредном оглашавању.

Тако лице чије су право или интерес угрожени обмањујућим или упоредним оглашавањем, може да поднесе тужбу којом захтева да суд наложи прекид обмањујућег или недозвољеног упоредног оглашавања. Чак и ако обмањујуће или недозвољено упоредно оглашавање још није извршено, али је извесно да ће се то десити, и тада се може поднети тужба којом се захтева забрана таквог оглашавања. Ова врста заштите првенствено је намењена конкурентима који до сада нису имали могућност да се заштите од поступака који могу нанети штету њиховом угледу на тржишту.

Прописане су управне мере и прекршајне санкције за повреде закона. Предвиђена је посебна мера за надлежне инспекцијске органе која им омогућава да, уколико у надзору утврде да се оглашавање врши супротно одредбама овог закона, решењем забране такво оглашавање и наложе отклањање неправилности, као и уклањање саме огласне поруке.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

● Правилник о измени Правилника о обрасцима пасоша, дипломатског пасоша и службеног пасоша, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио је на снагу 13. 2. 2016. године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 4/16 од 26. 2. 2016. године

– Амандмани ступају на снагу 19. јуна 2016. године

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора на њих имају искључиво претплатници на наш часопис

СТЕЧАЈ

П: *Поднет је предлог за покретање стечајног поступка за (...) од стране једног већинског повериоца, конкретно, реч је о банци. За исто то потраживање (...) тужи банку и предмет се налази на апелацији. да ли (...), без обзира на то што је покренут предлог за стечај, може да поднесе и УППР уз договор са другим повериоцима и да тај УППР буде у предности код судије у односу на предлог за стечај, тј. да се прво разматра УППР и ако има основа да се поступи по њему? Да ли судија може да одбаци предлог за стечај уколико (...) то тражи из разлога што је парница за горе поменуто потраживање још у току?*

О: У сваком конкретном случају судија испитује испуњеност услова за реорганизацију и то да ли је то повољније за намирење поверилаца у односу на банкротство и да ли постоје економски оправдани услови за наставак дужниковог пословања (члан 155. Закона о стечају). Циљ стечајног поступка је колективно и сразмерно намирење поверилаца. План реорганизације се може поднети и након отварања стечајног поступка. По правилу, прво се разматра план реорганизације као могућност за окончање стечајног поступка. Када се потврди усвојени план реорганизације, сва потраживања се уређују искључиво према усвојеном плану реорганизације.

Предлог за покретање стечајног поступка поверилац подноси у случају постојања трајније неспособности плаћања, непоступања по усвојеном плану реорганизације и уколико је план реорганизације издејствован на преваран или незаконит начин. Уколико поверилац није доставио документацију која доказује његово потраживање и уколико предлог по обавештењу не буде уређен, суд може да одбаци предлог сходно члану 57. Закона о стечају. Уколико предлог није одбачен, по отварању стечајни поступак се спроводи по службеној дужности.

Према наводима упућеног питања може се претпоставити да се ради о претходном стечајном поступку у коме се утврђују разлози за покретање стечајног поступка из члана 11. Закона о стечају. У тој фази стечајни дужник може износити своје разлоге због којих сматра да предлог треба одбацити.

У питању није прецизирано који је разлог због кога је покренут поступак стечаја. Према члану 7. Закона о стечају, поступак стечаја се спроводи према том закону, а на питања која нису уређена тим законом сходно се примењују одредбе закона којим се уређује парнични поступак. ЗПП у члану 223. ст. 1. тач. 1) предвиђа у случају постојања претходног питања могућности да се поступак прекине уколико суд одлучи да сам не решава претходно питање. Да ли ће суд сам решавати претходно питање ствар је процене суда у сваком конкретном случају (члан 12. ЗПП-а). Одговор на питање да ли се због постојања парнице поводом оспореног потраживања банке може одбацити предлог за покретање стечајног постука зависи од тога да ли је постојање неизмиреног потраживања дужника према банци једини разлог за покретање стечајног поступка и које је доказе поверилац доставио уз предлог.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

П: *Одредбом члана 7. ст. 1. тач. 13) ЗЈН-а предвиђено је да се одредбе ЗЈН-а не примењују на услуге кредита без обзира на то да ли су у вези са продајом, куповином или преносом хартија од*

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 2 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**63.029 · 2 = 126.058**)	Не опорезује се до износа двоструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**2 · 63.029 = 126.058** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **18.331** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.666** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.201** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	У висини утврђеној општим актом послодавца (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", бр. 86/07, 84/14 и 84/15), а највише до 15 евра; за субјекте ван јавног сектора неопорезиво је до 50 евра
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба по Програму за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2016. годину („Сл. гласник РС“ бр. 9/15, 84/15 и 19/16)	Запосленом који је утврђен као вишак у 2016. години престаје радни однос када се добровољно определи за једну од опција, која је за њега најповољнија, и то за: 1) отпремнину у висини динарске противвредности 200 евра по години стажа осигурања, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца, с тим да укупна висина отпремнине не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности; 2) отпремнину обрачунату на начин утврђен Законом о раду, с тим да укупна висина отпремнина не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности, а висина средстава по години стажа осигурања код последњег послодавца не може бити већа од 500 евра у динарској противвредности, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца; 3) отпремнину у износу од шест (6) просечних зарада по запосленом у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике – за запослене који имају више од 15 година стажа осигурања (тренутно: **6 · 63.029 = 378.174** динара).	Не опорезује се до износа из претходне колоне – члан 9. ст. 1. тач. 20) Закона о порезу на доходак грађана, а на износ преко тога, према члану 85. Закона о порезу на доходак грађана – плаћа се порез по стопи од 20% по умањењу за 20% нормираних трошкова. За лица старија од 50 година живота – неопорезиво у потпуности без обзира на износ
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Корисни правни акти

Предлог за обавезивање послодавца на измирење свих оброка које је пропустио да обустави и исплати – чл. 180. Закона о извршењу и обезбеђењу

Предлог за обавезивање послодавца на измирење свих оброка које је пропустио да обустави и исплати – чл. 180. Закона о извршењу и обезбеђењу

ОСНОВНОМ (ПРИВРЕДНОМ) СУДУ У _____

Предмет пословни број: _____

Извршни поверилац: „_____”, _____ (*адреса*), матични број: _____, ПИБ _____, текући рачун: _____, код _____ банке

Извршни дужник: „_____”, _____ (*адреса*), матични број: _____, ПИБ _____, текући рачун: _____, код _____ банке

ПРЕДЛОГ

за обавезивање послодавца на измирење свих оброка које је пропустио да обустави и исплати

Решењем о извршењу/Закључком о пленидби зараде Основног (Привредног) суда у _____ Пословни број:_____, одређено је извршење ради наплате потраживања извршног повериоца, и то пленидбом на 2/3 (1/2) зараде коју извршни дужник остварује код послодавца _____, те је наложено послодавцу извршног дужника да извршном повериоцу исплаћује заплењени део зараде, а дужнику је забрањено да овај део зараде наплати или њоме располаже, све док потраживање повериоца не буде у целини намирено.

Наведено решење/закључак достављено је послодавцу извршног дужника дана _____ _____ године, те је доставом истог спроведена забрана на 2/3 (1/2) зараде.

наставак на следећој страни

Захтев за одлагање плаћања дугованог пореза на рате

Образац ЗОПДП

_____ Порески обвезник

_____ ЈМБГ обвезника

_____ ПИБ

_____ Матични број

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
П О Р Е С К А У П Р А В А
Филијала / Експозитура _____

ЗАХТЕВ ЗА ОДЛАГАЊЕ ПЛАЋАЊА ДУГОВАНОГ ПОРЕЗА НА РАТЕ

I Подаци о пореском обвезнику
Правно лице/ Предузетник /Физичко лице

_____
Назив и седиште правног лица/ радње/
Име и презиме, пребивалиште и контакт телефон

_____
Име и презиме одговорног лица и контакт телефон/
Име и презиме власника радње (пословођа) и контакт телефон

_____
Порески пуномоћник и контакт телефон

II Образложење захтева

У складу са одредбама чл. 10. и 11. Закона о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС", број 15/16), подносим захтев за одлагање плаћања дугованог пореза на рате најдуже до 60 месеци, за дуговани порез који у себи не садржи камату за тај дуг, највише до износа од 2.000.000 динара, који у себи не садржи камату.

III Средства обезбеђења наплате која предлаже порески обвезник

Уколико дуговани порез прелази износ прописан чланом 4. Закона о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС", број 15/16), порески обвезник предлаже следећа средства обезбеђења:

1) хипотеку на непокретности у износу од _____ динара,
2) залогу на покретним стварима у износу од _____ динара,
3) неопозиву банкарску гаранцију на износ од _____ динара,
4) јемство другог лица које је власник имовине на којој нема терета,
5) трасирану меницу акцептирану од стране два жиранта, из чијих се зарада, на којима се установљава административна забрана, порески дуг може наплатити,
6) меница авалирана од стране пословне банке у износу од _____ динара.

У _____,
дана _____

_____
потпис пореског обвезника

Захтев са доказима примио дана _____ године

_____
потпис службеног лица и печат

Инг-Про

БЕСПЛАТНО

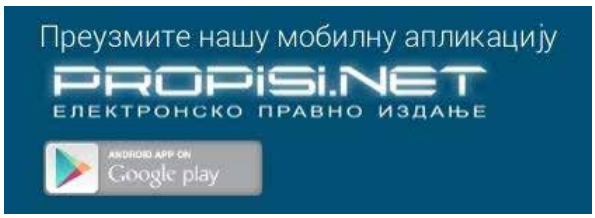
На вашим мобилним телефонима и таблетима прописи Србије и Црне Горе.

Поред тога, Инг-Про апликације садрже и: адресаре судова, Државног правобранилаштва и градских правобранилаштава, министарстава, адвоката, преводилаца и тумача, јавних бележника, извршитеља, арбитара и миритеља, информације о најновијим саветовањима која организујемо, актуелности из области јавних набавки и друге информације из области права и економије.

Инг-Про апликације за андроид можете преузети с вашег мобилног телефона или таблета, путем апликације *Playstore*.

Инг-Про апликације за Епл можете преузети с вашег мобилног телефона или таблета, путем апликације *App Store*.

Порези и акцизе

Радни односи и социјално осигурање

Грађанско право и судски поступци

Кривично право и судски поступци

Буџети и јавне набавке

Буџетско рачуноводство, рачуноводство и ревизија

Унакрсни поглед